

STM/SVO

LUONNOS

16.5.2018

Luonnos hallituksen esitykseksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamiseksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia, eläkesäätiölakia, vakuutuskassalakia, merimieseläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, Kevasta annettua lakia ja valtion eläkerahastosta annettua lakia.

Tarkoituksena on uudistaa työeläkevakuutusyhtiön ja Kevan omistajaohjauksen periaatteiden laatimista ja julkistamista koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi sisällöltään vastaavat säännökset eläkesäätiölain, vakuutuskassalain, Merimieseläkekassan, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja valtion eläkerahaston osalta siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset koskevat lakisäätteistä eläkevakuuttamista.

Ehdotuksen mukaan työeläkelaitoksen on omistajaohjauksen periaatteissa kerrottava sijoitusstrategian ja omistajaohjauksen periaatteiden välisestä liitynnästä. Periaatteissa on ehdotuksen mukaan kerrottava myös tavoista, joiden avulla työeläkelaitos pyrkii saamaan tietoja ja seuraamaan kohdeyhtiöiden ja niiden johdon toimintaa.

Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksen on määriteltävä ja kerrottava ne menettelyt, joiden avulla se mahdollisesti pyrkii vaikuttamaan kohdeyhtiön toimintaan sekä eläkelaitoksen ja kohdeyhtiön, sen muiden osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien välisen vuoropuhelun periaatteet.

Ehdotuksen mukaan omistajaohjauksen periaatteet olisi lisäksi julkistettava eläkelaitoksen internetsivuilla. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osalta sallittaisiin omistajaohjauksen periaatteiden yleisesti saatavilla pitäminen muulla vastaavalla tavalla.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotetaan myös eräitä lähipiiritoimia ja palkitsemista sekä niistä päättämistä koskevia tarkennuksia. Ne ovat pääosin teknisluonteisia ja tarpeellisia vakuutusyhtiölakiin ja osakeyhtiölakiin ehdotettujen muutosten johdosta. Tältä osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa pyrittäisiin muutamaa yksityiskohtaa lukuun ottamatta säilyttämään nykytila.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan päivänä kuuta 20 .

Sisällys

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

1.1.1 Lainsäädäntö

Omistajaohjauksen osalta työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 9 a §:n 2 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 b §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön velvollisuudesta laatia omistajaohjauksen periaatteet. Omistajaohjauksen periaatteissa on pykälän 1 momentin mukaan vahvistettava, miten yhtiön omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään. Esitöiden mukaan työeläkevakuutusyhtiö määrittelee itse, mitä asioita omistajaoikeuksien käyttämisestä periaatteisiin sisällytetään. Säännöksellä on korostettu hallituksen velvollisuutta laatia itsenäiset työeläkevakuutusyhtiön omistajaohjauksen suuntaviivat. (HE 96/2014 vp).

Momentin mukaan periaatteissa on arvioitava myös yhtiön toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiön edut.

Pykälän 2 momentin mukaan omistajaohjauksen periaatteet on julkistettava. Esitöiden mukaan työeläkevakuutusyhtiö päättää periaatteiden julkistamisen tavan, mutta periaatteiden tulee olla helposti saatavilla esimerkiksi yhtiön internetsivuilla. Voimassa oleva säännös on pakottava eikä noudata tai selitä -periaatetta ole säädetty.

Työeläkeyhtiöiden omistajaohjauksen periaatteiden tarkkuus ja kattavuus vaihtelevat. Käytännössä ainakin suurimmat työeläkevakuutusyhtiöt ovat julkistaneet omistajaohjauksen periaatteensa varsin seikkaperäisesti.

Työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain 10 b §:ää vastaavat säännökset sisältyvät Kevasta annetun lain (66/2016) 10 §:ään.

Voimassa olevassa eläkesäätiölaissa (1774/1995), vakuutuskassalaissa (1164/1992), merimieseläkelaisissa (1290/2006), maatalousyrittäjän eläkelaisissa (1280/2006) tai valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) ei ole omistajaohjauksen periaatteiden tai niiden toteutumista koskevan selvityksen laatimista tai julkistamista koskevia säännöksiä.

Lähipiiritoimien ja niistä päättämisen osalta on erityisesti otettava huomioon, että työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 e §:ssä on asiasta nimenomainen säännös. Pykälän 1 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on päätettävä yhtiötä koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on momentin 1–3 kohdassa tarkoitettu lähipiiriin kuuluva henkilö. Pykälän 2 momentin nojalla työeläkevakuutusyhtiön on pidettävä ajantasaista julkista luetteloa 1 momentissa tarkoitetuista liiketoimista, niiden osapuolista ja niiden keskeisistä ehdoista. Luettelon ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Momentissa

säädetään myös luettelon tietojen säilytysajasta ja henkilötietojen salassapidosta. Pykälän 3 momentissa on säädetty lisäksi säännösten soveltamisesta liiketoimiin, jotka on tehty työeläkevakuutusyhtiön ja muun tahon kuin 1 momentissa tarkoitetun henkilön välillä, jos järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää 1 ja 2 momentin säännöksiä.

Lähtökohtaisesti muista kuin merkittävistä lähipiiritoimista päättää työeläkevakuutusyhtiön hallitus tai toimitusjohtaja yleistoimivaltansa perusteella. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 f §:n nojalla hallitukseen, sen jäsenen ja päätöksentekoon sovelletaan osakeyhtiölain 6 luvun 2, 3, 5–7, 11–16 ja 25–28 §:ää. Esimerkiksi osakeyhtiölain 6 luvun 3 §:ssä säädetään nimenomaisesti hallituksen kokouksen päätösvaltaisuudesta.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 a §:n 1 momentin nojalla työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsen ei saa osallistua hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hallituksen jäsen ei myöskään saa osallistua työeläkevakuutusyhtiön ja kolmannen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hän on palvelussuhteessa kolmanteen, kolmantena olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa, hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka jos hänellä on odotettavissa sopimuksesta olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa työeläkevakuutusyhtiön edun kanssa. Sanottu koskee pykälän 2 momentin nojalla myös muuta oikeustointia kuin sopimusta sekä oikeudenkäyntiä ja muuta vastaavaa menettelyä, jossa yhtiö käyttää puhevaltaa. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 11 §:n 4 momentin nojalla toimitusjohtajaan sovelletaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään tämän lain 10 a §:ssä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 b §:n 4 momentin nojalla hallintoneuvostoon, sen jäsenen ja päätöksentekoon sovelletaan, mitä osakeyhtiölain 6 luvun 3–6 §:ssä säädetään hallituksen päätöksenteosta, esteellisyydestä ja kokoontumisesta.

Siltä osin kuin lähipiiritoimia koskeva asia voi tulla yhtiökokouksessa päätettäväksi, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkaat noudattaen, mitä vakuutusyhtiölain 5 luvussa yhtiökokouksesta säädetään. Tästä yhtiökokousta koskevasta yleisperiaatteesta huolimatta on kuitenkin otettava huomioon, että työeläkevakuutusyhtiölain 1 §:n 3 momentissa suljettu pois tiettyjen vakuutusyhtiölain säännösten soveltaminen. Näitä poissuljettuja lainkohtia ovat vakuutusyhtiölain 5 luvun 3 § sekä 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta.

Työeläkevakuutusyhtiön johdon palkitsemisesta päättämisen osalta on ainoastaan yleisluontoinen säännös työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 f §:ssä. Työeläkevakuutusyhtiön palkitsemisjärjestelmän tulee olla yhtiön toiminnan tarkoituksen ja tavoitteiden mukainen sekä vastata yhtiön pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmässä on erityisesti otettava huomioon työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitus sosiaaliturvaan kuuluvan lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittajana. Palkitsemisjärjestelmän tulee olla sopusoinnussa yhtiön riskienhallinnan kanssa ja edistää sitä. Palkitsemisjärjestelmä ei saa kannustaa liialliseen riskinottoon. Laissa ei ole nimenomaisia hallituksen jäsenten tai toimitusjohtajan palkitsemisesta päättämistä koskevia säännöksiä, joten päätöksenteossa noudatetaan lain yleisiä säännöksiä.

1.1.2 Käytäntö

Suomessa toimii yksi säännelty markkina Nasdaq Helsinki Oy (Helsingin Pörssi), joka on osa maailman suurinta pörssitoimialan yritystä Nasdaq Inc:iä. Helsingin Pörssi on osa Nasdaq Nordicia, joka käsittää Nasdaq-konsernin pohjoismaisten ja Baltian pörssien yhteisen tarjonnan Helsingissä,

Kööpenhaminassa, Tukholmassa, Islannissa, Tallinnassa, Riiassa ja Vilnassa. Helsingin Pörssin markkina-arvo oli marraskuun 2017 lopussa 225 miljardia euroa.

Suomen markkinoilla suurimpia sijoittajia ovat työeläkelaitokset, joiden sijoitusomaisuus oli vuoden 2016 alussa noin 180,8 miljardia euroa ja mainitun vuoden lopussa noin 190,2 miljardia euroa. Vuonna 2016 eläkevarojen sijoitustuotot yhteensä olivat noin 10,6 miljardia euroa.

Työeläkelaitosten eläkevarat jakautuivat seuraavasti:

	TyEL-yhtiöt	TyEL-säätiöt	TyEL-kassat	TyEL-yhteensä	Merimies-eläkekassa	Yhteensä
2014	103 539	3 043	3 007	109 589	964	110 553
2015	107 722	3 064	3 225	114 011	1 016	115 027
2016	112 079	3 233	3 347	118 659	1 069	119 728
	Keva	Valtio	Kirkko	Muut julkiset		Yhteensä
2014	42 306	17 600	1 243	1 438		62 587
2015	44 949	17 853	1 310	1 440		65 552
2016	48 635	18 767	1 424	1 433		70 258
	YEL-vakuuttajat	MELA				Yhteensä
2014	130	81				211
2015	131	96				227
2016	125	108				233

Taulukko 1. Eläkevarat vuosina 2014–2016, miljoonaa euroa.

Lähde: Eläketurvakeskus 2017: Työeläkkeiden rahoitus vuonna 2016, Eläketurvakeskuksen tilastoja 14/2017, s. 36, saatavilla: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf>, viitattu 23.1.2018.

	Eläkevakuutusyhtiöt			Eläkesäätiöt ja -kassat		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Rahamarkkinasijoitukset	4,1	4,6	3,2	6,8	9,1	8,5
Lainat	3,7	3,5	4,7	2,5	1,6	1,1
Joukkovelkakirjat	32,2	31,6	31,7	34,6	32,4	31,9
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	12,0	11,3	9,5	14,3	13,7	14,3
Noteeratut osakkeet	29,9	30,7	32,2	34,3	34,6	36,0
Hedge-rahastot	9,5	9,6	10,7	2,7	2,7	1,1
Muut osakesijoitukset	8,6	8,6	8,0	4,9	6,0	7,2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

	Yksityinen sektori			Julkinen sektori			Kaikki		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Rahamarkkinasijoitukset	4,3	5,0	3,5	4,7	9,1	10,4	4,4	6,5	6,1
Lainat	3,7	3,4	4,4	0,9	0,7	0,6	2,6	2,4	3,0
Joukkovelkakirjat	32,1	31,4	31,5	37,7	35,0	33,4	34,2	32,7	32,2
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	12,3	11,6	10,0	5,6	5,6	5,1	9,9	9,5	8,2
Hedge-rahastot	9,0	9,1	10,1	4,5	5,3	5,2	7,4	7,7	8,2
Noteeratut osakkeet	30,3	31,0	32,5	40,8	38,2	39,1	34,1	33,6	35,0
Muut osakesijoitukset	8,4	8,5	8,1	5,7	6,0	6,1	7,4	7,6	7,3
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Taulukko 2. Sijoitusjakaumat eläkelaitosryhmittäin vuosina 2014–2016, prosenttia.

Lähde: Eläketurvakeskus 2017: Työeläkkeiden rahoitus vuonna 2016, Eläketurvakeskuksen tilastoja 14/2017, s. 37, saatavilla: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf>, viitattu 23.1.2018.

Yksityisten ja julkisten alojen työeläkevarojen sijoitusrakenteet ovat nykyisin karkealla tasolla melko samantyyppisiä. Eroja seuraa kuitenkin muun muassa siitä, että yksityisten alojen työeläkelaitoksille ja Merimieseläkekassalle on säädetty vakavaraisuus- ja tuottovaatimussäännökset. Kevaa ja Valtion eläkerahastoa eivät sido yksityisten alojen toimijoille säädetty vakavaraisuusvaatimukset. Yksityisten alojen vakavaraisuus- ja tuottovaatimukset voivat tietyntilaisissa markkina- ja vakavaraisuustilanteissa rajoittaa riskinottoa enemmän kuin julkisten alojen eläkkeitä hoitavilla laitoksilla. Myös takaisinlainauksen mahdollisuus yksityisten alojen puolella vaikuttaa sijoitusten kohdentumiseen (allokaatioon), kun taas julkisten alojen puolella ei ole tällaista mahdollisuutta. Julkisten alojen eläkevakuuttajien sijoitusjakaumassa voidaan kiinnittää huomiota yksityisiä aloja suurempaan osakepainotteisuuteen (ks. taulukko 2).

Yhteistä kaikille työeläkelaitoksille on, että onnistunut sijoitustoiminta edellyttää sijoittajalta hyvää riskienhallintaa. Varat on myös osattava hajauttaa sekä alueellisesti että eri omaisuuslajeihin. Työeläkelaitokset tekivät sijoituksia pitkään pääasiassa kotimaisiin kohteisiin ja euroalueelle. Sijoitukset kohdistuivat myös nykyistä enemmän korko- ja kiinteistöinvestointeihin. Tänä päivänä sijoitusten painopiste on siirtynyt osakesijoituksiin ja lisäksi euroalueen ulkopuolelle, missä talouskasvu on ollut lähialueita nopeampaa. Suomeen tehdyt sijoitukset ovat yksityisalojen työeläkelaitoksilla julkisaloja yleisempiä. Euroalueen ulkopuolisten sijoitusten osuus vaihtelee eläkelaitostyyppittäin. (Eläketurvakeskus 2017: Työeläkkeiden rahoitus vuonna 2016, Eläketurvakeskuksen tilastoja 14/2017, s. 23 ja 24, saatavilla: <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/Tyoelakkeiden-rahoitus-vuonna-2016.pdf>, viitattu 23.1.2018.)

Erityisesti yksityisten alojen eläkelaitokset ovat lisänneet osakesijoitusten osuutta sijoitussalkuissaan. Tämä saattaa osaltaan olla seurausta ennätysalhoisesta korkotasosta ja näiden sijoitustuotteiden tuottotasosta. Tätä saattaa selittää myös se, että lainsäädäntö on yksityisten alojen puolella kehitetty viime vuosina osakesijoituksia suosivaan suuntaan. Erityisesti osaketuottosidonnaisuuden asteen nostaminen 20 prosenttiin on merkinnyt sitä, että kullakin eläkelaitoksella on kannuste sijoittaa vähintään 20 prosenttia vastuvelkaa vastaavista varoista osakkeisiin, tai muutoin eläkelaitos ottaa poikkeamariskiiä. Viime kädessä sijoitusten erilainen jakautuminen on kuitenkin seurausta kunkin työeläkelaitoksen riskinottoa koskevista valinnoista.

Suorien osakesijoitusten osuuden kasvamisesta seuraa myös se, että työeläkelaitosten mahdollisuus vaikuttaa kohdeyhteisöjen omistajaohjaukseen on lisääntynyt. Vuonna 2016 työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitusomaisuuden kokonaismäärästä 14,1 miljardia euroa oli sijoitettuna suomalaisiin pörssiyhtiöihin. Työeläkevakuutusyhtiöt omistivat noin seitsemän prosenttia koko Helsingin Pörssin markkina-arvosta. Osa työeläkevakuutusyhtiöstä on suuria sijoittajia Helsingin Pörssissä verrattuna esimerkiksi Suomen suurimpiin rahastoyhtiöihin tai henkivakuutusta harjoittaviin ensi- tai jälleenvakuutusyhtiöihin.

Voimassa olevat säännökset omistajaohjauksen periaatteista ja niiden julkistamisesta koskevat viittä työeläkevakuutusyhtiötä ja Kevaa. Kaikki työeläkelaitokset ovat laatineet periaatteet, mutta neljän työeläkevakuutusyhtiön ja Kevan omistajaohjauksen periaatteet ovat saatavilla eläkelaitoksen internetsivuilla. Yhden työeläkelaitoksen periaatteita ei löytynyt tämän internetsivuilta. Eläkelaitokset ovat siten pääosin noudattaneet hyvin voimassa olevan lain vaatimusta tietojen julkistamisesta.

Neljä työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat omistajaohjauksen periaatteissaan todenneet, että sijoitustoiminnan tavoitteena on tuottojen tai arvonnousun saaminen sijoitetuille pääomille. Kolme työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat lisäksi laajentaneet tavoitteita koskevaa tarkasteluaan toteamalla, että sijoitustoimintaa harjoitetaan sen turvaamiseksi, että työeläkkeet voidaan rahoittaa kestäväällä tavalla pitkällä aikavälillä. Tämä tehtävä tavoite tosin on työeläkejärjestelmän taustalla ja ilmenee työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 2 §:stä. Neljä työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat myös kertoneet, että ne pyrkivät erilaisin toimenpitein kannustamaan, johtamaan tai vaikuttamaan kohdeyhtiöissä siten, että ne menestyisivät taloudellisesti. Siten eläkelaitokset pyrkivät tuottotavoitteidensa saavuttamiseen, jonka avulla puolestaan työeläkejärjestelmän rahoitus voidaan osaltaan turvata. Eläkelaitokset ovat tehneet pääosin nimenomaisesti selkoa siitä, miten sijoitusstrategia tavoitteineen sekä omistajaohjauksen periaatteet keinoineen liittyvät toisiinsa.

Neljä työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat kertoneet, millä tavoin ne pyrkivät seuraamaan kohdeyhtiöiden toimintaa. Kerrotut menetelmät ja painotukset vaihtelevat hieman eläkelaitos- ja kohdeyhtiökohtaisesti. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että eläkelaitokset korostavat kohdeyhtiön säännöllisen, monipuolisen, oikea-aikaisen ja läpinäkyvän raportoinnin ja tiedottamisen merkitystä. Toistuvasti mainittuna kohdeyhtiön seurannan menetelmänä voidaan pitää myös yhteydenottoja kohdeyhtiön johtoon joko itse taikka valtakirjaneuvonantajan tai rahastonhoitajan välityksellä. Näin voidaan ymmärtää ja arvioida kohdeyhtiön ja johdon toimintaa.

Neljä työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat kertoneet, millä tavoin ne pyrkivät vaikuttamaan kohdeyhtiöiden toimintaan. Eläkelaitokset osallistuvat kohdeyhtiöiden yhtiökokouksiin, vaikka osallistumisen asteen ja tavan välillä vaikuttaa olevan eroja johtuen muun muassa yksittäisen kohdeyhtiön omistusosuuden suuruudesta ja sijainnista. Vain yksi työeläkevakuutusyhtiö on julkistanut luettelon yhtiökokouksista ja merkittävimmistä äänestyksistä vuonna 2017 (tieto helmikuuhun 2018 mennessä). Toinen työeläkevakuutusyhtiö on ilmoittanut äänestyspäätöstensä raportoinnin alkamisesta vuodesta 2018 alkaen. Muiden työeläkevakuutusyhtiöiden ja Kevan osallistumisesta tai raportoinnin alkamisesta ei ole saatavilla tietoa näiden internetsivuilta.

Pääosin eläkelaitokset korostavat kohdeyhtiön hallituksen jäsenten valinnan merkitystä. Kolme työeläkevakuutusyhtiötä kertoo osallistuvansa aktiivisesti kohdeyhtiöiden nimitysvaliokuntiin, jos se on mahdollista. Nämä yhtiöt ovat myös laatineet varsin yksityiskohtaiset periaatteet eläkelaitoksen edustajan valintamenettelystä kohdeyhtiön toimielimiin. Yksi työeläkevakuutusyhtiö ilmoittaa omistajaohjauksen periaatteissaan, ettei se pääsääntöisesti pyri saamaan ehdokkaitaan

kohdeyhtiöiden toimielinten jäseniksi, vaikkei sitä sinänsä estetä tai rajoitetaakaan. Keva pitää osallistumista hallituksen jäsenten nimitysmenettelyyn mahdollisena sekä Kevan edustajan osallistumista kohdeyhtiön johdon toimielimiin mahdollisena mutta poikkeuksellisena.

Toistuvasti mainittuna vaikuttamisen menetelmänä voidaan pitää myös yhteydenottoja kohdeyhtiön johtoon joko itse taikka valtakirjaneuvonantajan tai rahastonhoitajan välityksellä. Näin voidaan ilmaista kohdeyhtiölle eläkelaitoksen omat linjaukset ja odotukset.

Kolme työeläkevakuutusyhtiötä ja Keva ovat kertoneet muiden osakkeenomistajien kanssa käytävästä vuoropuhelusta. Yksi työeläkevakuutusyhtiö on kiinnittänyt huomiota ainoastaan sen ja kohdeyhtiön johdon väliseen vuoropuheluun eikä ole ottanut nimenomaista kantaa osakkeenomistajien väliseen kanssakäymiseen.

Neljä työeläkeyhtiötä ja Keva ovat lisäksi kertoneet omistajaohjauksen periaatteissaan verrattain laajasti niistä kohdeyhtiöiden hallintoon liittyvistä linjauksistaan, mitä ne osakkeenomistajina arvostavat tai eivät arvosta.

1.2 Nykytilan arviointi

Työeläkevakuutusyhtiöiden ja muiden työeläkelaitosten tehtävänä on harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusta hoitamalla eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle ja laitoksille tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla. Mainittujen tavoitteiden turvaamiseksi työeläkelaitokset tavoittelevat mahdollisimman hyviä sijoitustuottoja ja sijoitusten turvaamista. Työeläkelaitoksilla on huomattava yhteiskunnallinen merkitys paitsi lakisääteisen työeläkejärjestelmän täytäntöönpanijoina myös merkittävänä institutionaalisina sijoittajina. Noin 120 miljardin euron sijoitusomaisuudellaan työeläkevakuutusyhtiöt ja Keva ovat kansallisesti suurimpia sijoittajiamme. Merkittävänä sijoittajina työeläkelaitosten on tärkeää kuvata, miten ne pyrkivät varmistamaan nämä tavoitteet omistajaohjauksen keinoin.

Vaikka työeläkevakuutusyhtiöt ja Keva ovat noudattaneet hyvin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja osin julkistaneet tarkempaa tietoa omistajaohjauksen periaatteista kuin voimassa olevassa laissa edellytetään, niiden merkittävän aseman johdosta on perusteltua ottaa lakiin nykyistä hieman yksityiskohtaisempaa sääntelyä omistajaohjauksen periaatteiden laatimisesta ja julkistamisesta.

Henkivakuutusta harjoittavia ensi- ja jälleenvakuutusyhtiöitä sekä vapaaehtoista lisäeläke-toimintaa harjoittavia eläkesäätiöitä ja vakuutuskassoja koskevat jatkossa direktiivin 2007/36/EY tietyt institutionaalisia sijoittajia koskevat säännökset. Mainitussa direktiivissä on yksityiskohtaista sääntelyä omistajaohjauksen periaatteiden laatimisesta ja julkistamisesta. Voimassaolevan sääntelyn tarkentaminen varmistaisi siten myös sen, ettei institutionaalisia sijoittajia ja muita merkittäviä sijoittajia kohdella lainsäädännössä olennaisesti eri tavoin. Direktiiviä ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin tai muihin eläkelaitoksiin, eikä direktiivistä seuraa Suomea velvoittavaa tarvetta muuttaa lainsäädäntöä.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain lähipiiriliiketoimia ja palkitsemisjärjestelmää koskevat säännökset ovat tulleet voimaan vuoden 2015 alusta. Niiden osalta ei ole havaittu olennaisia sisällöllisiä muutostarpeita. Kuitenkin osakeyhtiölakiin ja vakuutusyhtiölakiin tehtävien muutosten sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain viittaussäännösten johdosta viimeksi mainitun lain säännöksiä on tarpeellista täsmentää. Tältä osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa pyrittäisiin lähinnä säilyttämään nykytila. Samalla lakiin voidaan kuitenkin lisätä tiettyjä päätöksentekomenettelyä selkeyttäviä säännöksiä.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanosta huolehtivien työeläkelaitosten toiminnan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta sekä julkista luotettavuutta. Näiden tavoitteiden toteutumisen parantamiseksi ja toiminnan julkisuuden lisäämiseksi on tarve säätää uusia tarkentavia vaatimuksia omistajaohjauksen periaatteista sekä ulottaa sääntely työeläkelaitosten lisäksi myös muihin eläkelaitoksiin. Näitä ovat Valtion eläkerahasto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa sekä lakisääteistä työeläkevakuutustoimintaa harjoittavat eläkesäätiöt- ja eläkekassat.

Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksen on omistajaohjauksen periaatteissa ensiksi kerrottava sijoitusstrategian ja omistajaohjauksen periaatteiden välisestä liitynnästä. Eläkelaitokset käyttävät vaihtelevassa laajuudessa omistajan hallinnollisia oikeuksia kohdeyhtiöissä, millä pyritään varmistumaan kohdeyhtiön kannattavuudesta, eläkelaitoksen tuottotavoitteen saavuttamisesta sekä viime kädessä eläkejärjestelmän rahoituksen turvaamisesta. Ehdotuksen uudet vaatimukset koskevat ainoastaan sellaisten kohdeyhtiöiden osakkeita, jotka ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvassa valtiossa.

Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksen on toiseksi kerrottava niistä tavoista, joiden avulla se pyrkii saamaan tietoja ja seuraamaan kohdeyhtiöiden ja niiden johdon toimintaa. Eläkelaitokset saavat kohdeyhtiöistä verrattain laajasti tietoa esimerkiksi tilinpäätöksistä, toimintakertomuksista ja pörssiyhtiöiden jatkuvan tiedonantovelvollisuuden kautta. Eläkelaitokset voivat myös ottaa yhteyttä kohdeyhtiön johtoon itse tai välillisesti omaisuudenhoitajien tai muiden neuvonantajien välityksellä.

Ehdotuksen mukaan eläkelaitoksen on kolmanneksi määriteltävä ja kerrottava ne menettelyt, joiden avulla se mahdollisesti pyrkii vaikuttamaan kohdeyhtiön toimintaan. Samoin neljänneksi on määriteltävä ja kerrottava eläkelaitoksen ja kohdeyhtiön, sen muiden osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien välisen vuoropuhelun periaatteet.

Ehdotuksen mukaan omistajaohjauksen periaatteet olisi lisäksi julkistettava eläkelaitoksen internetsivuilla. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osalta sallittaisiin vaihtoehtoisesti periaatteiden yleisesti saatavilla pitäminen muulla vastaavalla tavalla.

Henkivakuutusta harjoittavien ensi- ja jälleenvakuutusyhtiöiden osalta omistajaohjauksen periaatteiden laatimisesta ja julkistamisesta maksutta internetsivuilla säädetään jatkossa vakuutusyhtiölaissa (521/2008). Samoin sisällöltään vastaavat säännökset on tarkoitus ulottaa myös eläkesäätiölaissa vapaaehtoista lisäeläketoimintaa harjoittavien A-eläkesäätiölle ja AB-eläkesäätiön A-osastolle sekä vakuutuskassalaissa lisäeläketoimintaa harjoittaville eläkekassoille.

Työeläkelaitoksille uskottujen merkittävien lakisääteisten tehtävien ja niihin liittyvien yhteiskunnallisten vaikutusten vuoksi on perusteltua, että työeläkelaitosten toiminnassa noudatetaan vähintään yhtäläisiä sijoitustoiminnan avoimuuden periaatteita kuin, jotka ovat voimassa muiden vastaavien sijoittajien osalta.

Eläkelaitosten toimintamuodot, sijoitusstrategiat ja omistusosuudet yksittäisissä kohdeyhtiöissä vaihtelevat. Osalla eläkelaitoksista on merkittävä osuus suoria osakesijoituksia pörssiyhtiöissä, osalla eläkelaitoksista ei välttämättä lainkaan. Ehdotettavia säännöksiä on tarpeen soveltaa ylipäättään vain, jos eläkelaitos tekee suoria sijoituksia säännöksissä tarkoitettujen kohdeyhteisöiden osakkeisiin. Ehdotusten tarkoituksena ei ole ohjata yksittäistä eläkelaitosta muuttamaan omaa

sijoitusstrategiaansa tai omistajaohjaustoimintaansa nykyisestä, esimerkiksi muuttamaan portfoliosijoittamista aktiiviseksi omistajaohjaukseksi tai päin vastoin.

Jos ehdotettavat säännökset tulevat sovellettaviksi, ehdotusten vähimmäisvaatimusten puitteissa eläkelaitokset voivat mukauttaa omistajaohjausta koskevaa raportointiaan sijoitustoimintansa ja vaikutusmahdollisuuksiensa laadun ja laajuuden mukaisesti. Eläkelaitoksen mahdollisuuksia vaikuttaa kohdeyhtiöiden päätöksentekoon saattaa vähentää esimerkiksi eläkelaitoksen tietoinen päätös, ettei kohdeyhtiöiden hallintoon lähtökohtaisesti pyritä vaikuttamaan tai osallistumaan. Vaikutusmahdollisuuksia saattaa vähentää myös sellainen vähäinen omistusosuus kohdeyhtiöissä, ettei eläkelaitoksen vaikuttamispyrkimyksillä ole olennaista käytännön merkitystä kohdeyhtiöiden hallinnossa. Vaikutusmahdollisuuksia erityisesti eläkesäätiöissä saattaa konsernitilanteissa vähentää myös se seikka, että ainakaan suomalaisissa osakeyhtiöissä yhtiölle tai sen tytäryhteisölle kuuluvalla osakkeella ei voi osallistua yhtiökokoukseen eikä tällaista osaketta oteta huomioon, kun päätöksen tekemiseksi tai tietyn oikeuden käyttämiseksi edellytetään tiettyä määränemmistöä tai kaikkien osakkeenomistajien suostumusta (osakeyhtiölain 5 luvun 9 §). Esimerkiksi tällaiset tosiasialliset eläkelaitoksen vaikutusmahdollisuuksia kohdeyhtiöissä vähentävät seikat voidaan todeta tiiviisti omistajaohjauksen periaatteissa.

Työeläkelaitoksille, jotka sijoittavat pörssiosakkeisiin Suomessa tai ETA-valtiossa, ehdotetaan joko tarkennettuja tai kokonaan uusia omistajaohjauseria riippuen siitä, sisältyykö voimassa olevaan lakiin laitoksia koskevia omistajaohjaussäännöksiä entuudestaan. Esityksen tavoitteena on tarkentaa työeläkevakuutusyhtiöiden ja Kevan omistajaohjausta koskevia säännöksiä. Lisäksi muita eläkelaitoksia koskeviin lakeihin lisättäisiin vastaavat säännökset. Näin voidaan varmistaa, että kaikkia työeläkelaitoksia koskevat samat periaatteet.

Ehdotettujen säännösten tavoitteena on vahvistaa pörssiosakkeisiin sijoittavien työeläkelaitosten omistajavaikuttamisesta raportointia ja julkistamista. Tarkoituksena on lisäksi sijoitusstrategioiden avoimuuden lisääminen. Avoimempi omistajaohjaus vaikuttaisi osaltaan myönteisesti myös muiden sijoittajien omistajavaikuttamiseen ja sijoituspäätöksiin, kun laajemmalla sijoittajajoukolla olisi käytössään omien sijoituspäätöstensä tueksi suurten sijoittajien omistajaohjauksen periaatteet.

Nykyistä avoimempi omistajaohjaus vahvistaa osakkeenomistajan ja sijoituskohteena olevan yhtiön suhdetta sekä parantaa yleistä sijoittajansuojaa. Lisäksi omistajaohjauksen periaatteiden ulottaminen myös niille työeläkelaitoksille, joita velvoitteet eivät tällä hetkellä koske, luo sijoitustoimintaan tasapuolisemmat toiminta- ja kilpailuedellytykset. Lisääntynyt sijoittajansuoja ja tasapuolinen toimintaympäristö edistävät rahoitusmarkkinoiden vakautta ja ennakoitavuutta.

Lähipiiriliiketoimien, palkitsemisen ja niitä koskevan päätöksenteon osalta työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia on perusteltua muuttaa siten, että voimassa olevan lain systematiikka säilytetään. Siten on tarpeellista säätää tiettyjen vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain määritelmien ja säännösten soveltamatta jättämisestä työeläkevakuutusyhtiöissä. Näiltä osin asioista säädettäisiin jatkossakin työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa. Päätöksentekomenettelyn selkeyttämiseksi lakiin on kuitenkin myös tarpeellista lisätä tiettyjä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen sekä toimitusjohtajan päätöksentekomenettelyä koskevia säännöksiä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutusten arviointi valmistelussa sekä tiivistelmä

3.2 Taloudelliset vaikutukset

Finanssivalvonnan valvottavarekisterin tietojen mukaan Suomessa on viisi työeläkevakuutusyhtiötä; 13 lakisääteistä eläketurvaa hoitavaa eläkesäätiötä, viisi lakisääteistä eläketurvaa hoitavaa eläkekassaa ja 1 konkurssissa oleva eläkekassa; sekä Keva, valtion eläkerahasto, Merimieseläkekassa, Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

Työeläkevakuutusyhtiöiden ja Kevan omistajaohjauksen periaatteet, jotka on laadittu voimassa olevan lain nojalla, täyttävät vähäisin täsmennyksin ehdotuksen vaatimukset. Yhden työeläkevakuutusyhtiön on julkistettava laatimansa omistajaohjauksen periaatteet internetsivuillaan. On arvioitavissa, että näissä eläkelaitoksissa omistajaohjauksen periaatteiden päivittämiseen, jota muutoinkin tehtäisiin, sekä julkistamiseen liittyvästä ajankäytöstä aiheutuvat laskennalliset standardikustannukset ovat yhteensä joitakin tuhansia euroja.

Esityksessä ehdotettavat uudet vaatimukset kohdistuvat ensi sijassa muihin eläkelaitoksiin kuin työeläkevakuutusyhtiöihin tai Kevaan. Muiden kuin mainittujen eläkelaitosten on laadittava omistajaohjauksen periaatteet, jos niillä ei vielä ole niitä laadittuna. Omistajaohjauksen periaatteissa on erikseen tarkennettava tietoja siltä osin, kuin eläkelaitokset sijoittavat osakkeisiin, jotka ovat julkisen kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla ETA-valtiossa. Tällöin omistajaohjauksen periaatteet on myös julkistettava taikka eläkesäätiöiden ja vakuutuskaasojen osalta vaihtoehtoisesti pidettävä muutoin yleisesti saatavilla. On arvioitavissa, että näissä eläkelaitoksissa omistajaohjauksen periaatteiden laatimiseen ja julkistamiseen liittyvästä henkilöstön ajankäytöstä aiheutuvat laskennalliset standardikustannukset ovat yhteensä joitakin kymmeniä tuhansia euroja. Kustannukset painottuvat lyhyelle aikavälille. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että muiden kuin tässä esityksessä olevien institutionaalisten sijoittajien osalta Euroopan komissio on arvioinut, että omistajaohjauspolitiikan laatiminen ja julkistaminen aiheuttaisi noin 670–1070 euron kustannukset yhdelle sääntelyn kohteena olevalle toimijalle.

Jatkossa myös eläkelaitosten omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanon raportoinnista seuraisi kuluja. Tällaisten kulujen määrä painottuu alkuvaiheeseen, jossa luodaan kullekin eläkelaitokselle sopiva raportoinnin laajuus ja tapa ottaen huomioon kunkin eläkelaitoksen toiminnan piirteet. On arvioitavissa, että täytäntöönpanon seurantaan koskevan raportointijärjestelmän luomiseen ja tietojen julkistamiseen liittyvästä henkilöstön ajankäytöstä ja muiden resurssien käytöstä aiheutuvat laskennalliset standardikustannukset ovat yhteensä joitakin kymmeniä tuhansia euroja vuodessa. Kustannukset painottuvat lyhyelle aikavälille ja todennäköisesti vähenevät, kun toimintatavat vakiintuvat. Kustannuksia saattaa pienentää myös kuitenkin mahdollisuus poiketa raportointivaatimuksista selittämällä, miksi niistä on poikettu. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että muiden kuin tässä esityksessä olevien institutionaalisten sijoittajien osalta Euroopan komissio on arvioinut, että yhteenveto äänestyskäyttäytymisestä aiheuttaisi noin 500 euron kustannukset vuosittain yhdelle sääntelyn kohteena olevalle toimijalle.

Jatkossa myös omistajaohjauksen periaatteiden mahdollisesta päivittämisestä, hyväksymismenettelyistä ja julkistamisesta saattaa aiheutua kuluja. Tällaisten kulujen määrä on yhteydessä päivittämisen aikavälin pituuteen ja laajuuteen, ja kulujen määrää on vaikea arvioida.

Eläkelaitosten kokoihin suhteutettuna omistajaohjauksen periaatteisiin liittyvät kertaluonteiset ja jatkuvat kustannukset ovat hyvin vähäisiä.

Ehdotettavat lähipiiritoimia ja päätöksentekoa koskevat tarkennukset selventävät sovellettavia säännöksiä, helpottavat erityisiä päätösvaatimuksia edellyttävien tilanteiden ennakointia sekä korostavat lähipiiritoimiin nähden ulkopuolisten hallituksen aktiivisuuden merkitystä. Säännökset ovat myös omiaan vähentämään tilanteita, joissa hallituksen jäsen jättäytyy passiiviseksi mahdolliseen esteellisyyteensä vedoten. Nykytilaan nähden tarkennukset ovat vähäisiä, eikä niillä arvioida olevan merkittäviä taloudellisia euromääräisiä tai periaatteellisia vaikutuksia.

3.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Eläkelaitosten toiminta arvopaperimarkkinoilla kuuluu Finanssivalvonnan valvottaviin seikkoihin. Esityksestä seuraa eläkelaitoksille vain vähäisenä pidettäviä hallinnollisia velvollisuuksia. Valmistelussa on arvioitu, ettei esityksellä ole sanottavaa vaikutusta Finanssivalvonnan tai muiden viranomaisten valvontatehtäviin. Lisätehtävät voidaan suorittaa osana eläkelaitosten jatkuvaa valvontaa, eikä esityksestä seuraa esimerkiksi viranomaisten henkilöresurssien lisäämisen tarvetta.

3.4 Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole suoria tai merkittäviä ympäristövaikutuksia.

3.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Institutionaalisten sijoittajien ja omaisuudenhoitajien lisäksi useat kotitaloudet ja yritykset omistavat suomalaisten pörssiyritysten osakkeita. Esitys parantaa sijoittajien tiedonsaantia sekä luo nykyistä tasapuolisemmat toiminta- ja kilpailuedellytykset sijoitustoiminnalle. Nykyistä avoimempi omistajaohjaus vaikuttaisi osaltaan myönteisesti myös muiden sijoittajien omistajavaikuttamiseen ja sijoituspäätöksiin, kun laajemmalla sijoittajajoukolla olisi käytössään omien sijoituspäätöstensä tueksi suurten sijoittajien omistajaohjauksen periaatteet. Siten esitys edistää luottamusta, vakautta ja ennakoitavuutta rahoitusmarkkinoilla. Muutosehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia euromääräisiä tai periaatteellisia vaikutuksia.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Osakkeenomistajien eräiden oikeuksien käyttämisestä julkisesti noteeratuissa yhtiöissä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2007/36/EY. Muutosdirektiivi osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamiseen kannustamisen osalta annettiin 17.5.2017 (Direktiivin 2007/36/EY muuttamisesta osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamiseen kannustamisen osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/828). Muutosdirektiivillä lisättäviä, institutionaalisia sijoittajia koskevia säännöksiä sisältyy erityisesti artiklaan 3 g (Vaikuttamispolitiikka) ja 3 h (Institutionaalisten sijoittajien sijoitusstrategia ja järjestelyt omaisuudenhoitajien kanssa).

Valtiovarainministeriö on 28.6.2017 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on ollut valmistella ehdotukset tarvittaviksi lakien muutoksiksi osakkeenomistajien oikeuksia koskevan muutosdirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa. Työryhmän tehtävänä on ollut arvioida muun muassa institutionaalisten sijoittajien vaikuttamispolitiikan ja sijoitusstrategian suhdetta ja

vaikuttamispyrkimyksiä yrityksen pitkäaikaiseen tulokseen sekä heidän puolestaan toimivien omaisuudenhoidtajien sääntely suhdetta sijoituspalvelun tarjoamiseen. Työryhmä on ehdottanut muutettavaksi muun muassa vakuutusyhtiölakia, eläkesäätiölakia ja vakuutuskassalakia, millä on jonkin verran lakiteknistä ja välillistä sisällöllistä vaikutusta myös nyt käsillä olevaan ehdotukseen. Muutosdirektiivin täytäntöönpanon valmistelun yhteydessä on sovittu, että työeläkelaitoksia koskevia vaatimuksia arvioidaan erikseen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä eikä valtiovarainministeriön työryhmässä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö järjesti joulukuussa 2017 alustavan kokouksen työeläkelaitosten omistajaohjausta koskevan sääntelyn muutostarpeen arvioimiseksi. Kokouksessa päätettiin jatkaa valmistelua yhdessä työmarkkinajärjestöjen ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Valmistelun aikana on myös tavattu erikseen valtion eläkerahaston ja Kevan edustajia.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

[+Laintarkastus

+Lainsäädännön arviointineuvosto

+Oikeuskanslerinviraston esitarkastus]

5 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi [sijoituspalvelulain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Se annetaan syksyllä 2018.]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 §. *Lain soveltamisala.* Osakkeenomistajan oikeudet -direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä vakuutusyhtiölakiin on ehdotettu muutoksia, joita ei ole kaikilta osin tarpeen soveltaa työeläkevakuutusyhtiöihin. Osittain tällaisista seikoista on säädetty tai ehdotetaan säädettäväksi nimenomaisesti työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa. Osittain kyse on eräiden vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten kokonaan soveltamatta jättämisestä, esimerkiksi pörssiyhtiöitä koskevien säännösten osalta.

Muun lainsäädännön muutoksista johtuen pykälän 3 momentissa ehdotetaan muutettavaksi viittauksia niihin vakuutusyhtiölain säännöksiin, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöihin ei sovelleta vakuutusyhtiölain lähipiiritoimen ja lähipiirin määritelmiä (1 luvun 24 a ja 24 b §). Näistä on sisällöllisesti säädetty työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 e §:ssä. Ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöihin ei myöskään sovelleta vakuutusyhtiölain pörssiyhtiön määritelmää (1 luvun 24 c §). Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa ei käytetä kyseistä määritelmää.

Ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain soveltamisalasta suljetaan pois vakuutusyhtiölain 5 luvun 2 §:ään ehdotettu uusi 2 momentti sekä mainitun luvun 18 ja 23 a §, jossa viitataan eräisiin osakeyhtiölain pörssiyhtiöitä koskevien palkitsemis- ja yhtiökokoussäännösten soveltamiseen.

9 b §. *Hallintoneuvosto.* Pykälän 3 momentissa ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevan säännöksen viittaus osakeyhtiölain 6 luvun 4 §:ään siten, että jatkossa viitataan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 10 a §:ään. Viimeksi mainittua esteellisyyssäännöstä sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäseneneen ja toimitusjohtajaan. Muilta osin säännös vastaa voimassa olevaa lakia.

10 a §. *Hallituksen jäsenen esteellisyys.* Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan pykälän 1 momenttia.

Ehdotetun pykälän uudessa 2 momentissa säädetään hallituksen lähipiiritoimea koskevassa päätöksentekoa koskevista vaatimuksista. Säännös on luonteeltaan selventävä ja vastannee voimassa olevaa käytäntöä, vaikka asiasta ei ole säädetty laissa nimenomaisesti. Säännös vastaa myös vakuutusyhtiölakiin ehdotettua 6 luvun 2 a §:n 3 momenttia ja osakeyhtiölakiin ehdotettua 6 luvun 4 §:n 3 momenttia.

Ehdotetun pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan pykälän 2 momenttia. Ehdotettu momentti sisältää kuitenkin lisäksi viittauksen uuteen 2 momenttiin.

10 e §. *Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa.* Pykälän 1 momentin alkuun ehdotetaan lisättäväksi lähipiiritoimista päättämistä koskeva pääsääntö. Lisäyksen mukaan lähtökohtaisesti hallitus päättää tai valtuuttaa päättämään lähipiiritoimesta. Toimivallan jaosta voidaan kuitenkin säätää laissa taikka määrätä yhtiöjärjestyksessä toisin. Tältä osin ehdotus vastaa sisällöltään vakuutusyhtiölain 6 lukuun ehdotetun 2 a §:n ensimmäistä virkettä ja osakeyhtiölain 6 lukuun ehdotetun 4 §:n ensimmäistä virkettä.

Merkittäviä lähipiiritoimia koskevasta hallituksen toimivallasta olisikin ehdotetussa momentissa nimenomainen säännös, joka vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 10 e §:n 1 momenttia. Muutoin ehdotettu momentti vastaa voimassa olevaa momenttia.

11 §. Toimitusjohtaja. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan nimenomaista säännöstä, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta. Säännös vastanee nykyistä käytäntöä, vaikka asiasta ei ole säädetty laissa nimenomaisesti. Säännös vastaa myös sisällöltään vakuutusyhtiöissä vakuutusyhtiölain 6 luvun 1 §:n nojalla sovellettavaa osakeyhtiölain 6 lukuun ehdotettua 20 §:n 1 momentin säännöstä.

10 b §. Omistajaohjauksen periaatteet. Voimassa olevaa säännöstä vastaavalla tavalla pykälän 1 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön on laadittava omistajaohjauksen periaatteet sekä arvioitava myös yhtiön toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiön edut.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan täsmennettäväksi säännöksiä siitä, mitä omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava, jos työeläkevakuutusyhtiö sijoittaa yhtiöihin, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella. Muutos nykytilaan on se, että ehdotuksen myötä kavennetaan niiden periaatteissa käsiteltävien seikkojen alaa, jotka ovat työeläkevakuutusyhtiön itsensä harkinnassa. On selvää, että salassa pidettäviä tietoja ei jatkossakaan tarvitse julkistaa.

Ehdotuksen mukaan omistajaohjauksen periaatteiden tulee sisältää yleinen kuvaus siitä, miten omistajaohjaus liittyy työeläkevakuutusyhtiön sijoitusstrategiaan, jolla säännöksessä tarkoitetaan julkisia yleisen tason toiminnan tavoitteita ja niiden täyttämiseksi noudatettavaa pitkän aikavälin sijoituspolitiikkaa. Sijoitusstrategia-liitynnän osalta voidaan mainita, että työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan tavoitteena on osaltaan turvata työeläkejärjestelmän rahoitus pitkällä aikavälillä ja kestäväällä tavalla. Samoin voidaan kuvata, onko työeläkevakuutusyhtiön mahdollista pyrkiä tavoitteeseen suurin osakesijoituksin. Jos osakkeisiin on tarkoitus sijoittaa suoraan, voidaan mainita, onko mahdollista tehdä sijoituksia Suomessa tai ETA-alueella säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin.

Omistajaohjauksen periaatteissa voidaan yleisesti kertoa, onko kohdeyhtiöiden omistajan tarkoitus käyttää aktiivisesti tälle kuuluvia hallinnollisia oikeuksia vai pysytteleekö omistaja pikemminkin passiivisena. Omistajaohjauksen periaatteissa on oltava myös yleinen kuvaus menettelytavoista kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi merkityksellisissä asioissa. Menettelytapoihin voivat kuulua esimerkiksi kohdeyhtiön raportoinnin tai tiedottamisen seuraaminen taikka yhtiökokouksiin tai muihin sijoittajatilaisuuksiin osallistuminen. Kohdeyhtiöltä voidaan saada tietoja myös muiden yhteydenottojen kautta. Merkityksellisinä asioina voidaan pitää ainakin pörssiyhtiön strategiaa, sen taloudellista suoriutumista, toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien riskien arviointia ja yhtiön pääomarakennetta. Taloudellisten tunnuslukujen tai arvioiden lisäksi työeläkevakuutusyhtiö voi arvioida sijoituskohteidensa asemoitumista yhteiskunnallisten tai ympäristönäkökohtien kannalta sekä niiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä. Lisäksi tulee kuvata yleisellä tasolla menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi. Työeläkeyhtiö voi esimerkiksi kertoa periaatteet, miten se osallistuu kohdeyhtiöiden yhtiökokouksiin ja miten se suhtautuu työeläkeyhtiön edustajan osallistumiseen kohdeyhtiöiden hallintoon. Työeläkeyhtiö voi täydentää periaatteiden julkistamista tiedoilla, miten se on osallistunut kohdeyhtiöiden yhtiökokouksiin ja tarvittaessa miten se on niissä äänestänyt. Lisäksi työeläkeyhtiön on kuvattava

yleisellä tasolla, miten työeläkevakuutusyhtiö käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden ja niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.

Pykälän 3 momentissa tarkennetaan voimassa olevan 10 b §:n 2 momentin säännöksiä omistajaohjauksen periaatteiden julkistamisesta. Ehdotuksen mukaan periaatteet tulee julkistaa maksutta työeläkevakuutusyhtiön internetsivuilla.

Lisäksi 4 momentissa on uutta, että työeläkevakuutusyhtiön on julkistettava samalla tavalla vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta siltä osin, kuin periaatteet koskevat 2 momentissa tarkoitettuja seikkoja. Momentissa säädetään kuitenkin noudata tai selitä -periaatteen mukaisesti mahdollisuudesta jättää 2 momentissa tarkoitettuja seikkoja koskeva kuvaus laatimatta tai julkistamatta kokonaan tai osittain. Jos 2 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta säädettyä yhtä tai useampaa vaatimusta ei käsitellä omistajaohjauksen periaatteissa taikka niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä ei julkisteta säädetyllä tavalla, työeläkevakuutusyhtiön on esitettävä selvitys poikkeamisen syistä.

2. Eläkesäätiölaki

[6 f §]. *Omistajaohjauksen periaatteet*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön B-osaston velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää täydennettynä eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä ja estämistä koskevalla säännöksellä. Omistajaohjauksen periaatteet voidaan pitää internetsivujen sijaan muulla vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla. [Pykälän ehdotetussa sijoittelussa otettu huomioon IORP II -direktiivin ja osakkeenomistajan oikeudet -direktiivin täytäntöönpanoa koskevat ehdotukset.]

3. Vakuutuskassalaki

[9 f §]. *Omistajaohjauksen periaatteet*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan eläkekassan velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää täydennettynä eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä ja estämistä koskevalla säännöksellä. Omistajaohjauksen periaatteet voidaan pitää internetsivujen sijaan myös muulla vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla. [Pykälän ehdotetussa sijoittelussa otettu huomioon IORP II -direktiivin ja osakkeenomistajan oikeudet -direktiivin täytäntöönpanoa koskevat ehdotukset.]

4. Merimieseläkelaki

184 b §. *Omistajaohjauksen periaatteet*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee Merimieseläkekassan velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää täydennettynä eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä ja estämistä koskevalla säännöksellä.

5. Maatalousyrittäjän eläkelaki

119 a §. *Omistajaohjauksen periaatteet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää täydennettynä eturistiriitojen tunnistamista, ehkäisemistä ja estämistä koskevalla säännöksellä.

6. Laki Kevasta

10 §. *Omistajaohjauksen periaatteet.* Laissa ehdotetaan muutettavaksi säännöstä, joka koskee Kevan velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää.

7. Laki valtion eläkerahastosta

3 a §. *Omistajaohjauksen periaatteet.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka koskee valtion eläkerahaston velvollisuutta laatia ja julkistaa omistajaohjauksen periaatteet ja niiden toteutumista koskeva selvitys. Säännös vastaa sisällöltään työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin ehdotettua 10 b §:ää.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

3 Voimaantulo

[Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan päivänä kuuta 20 .]

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 9 b §:n 3 momentti, 10 a ja 10 b §, 10 e §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 3 momentti laissa --/--, 9 b §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 524/2008 sekä 10 a ja 10 b § ja 10 e §:n 1 momentti laissa 1046/2014 seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3–5 ja 11 a §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14–19, 24 a–24 c ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1–5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2–6 §:ää, 5 luvun 2 §:n 2 momenttia, 3 ja 18 §:ää, 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa ja 23 a §:ää, 6 luvun 1–5, 7–12, 12 a, 14–17, 18 ja 20 a–20 c §:ää, 21 §:n 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24–26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1–5, 5 a–5 d ja 7–12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10–13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8–10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17–21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4–7 §:ää, 16 §:n 1 momenttia sekä 25–27 §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia sekä 2, 4 ja 10 §:ää.

---

9 b §

Hallintoneuvosto

Mitä vakuutusyhtiölain 6 luvun 6 §:ssä säädetään menettelystä toimikelpoisen hallituksen puuttuessa, sovelletaan myös hallintoneuvostoon. Hallintoneuvostoon ja sen jäseniin sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 10 a §:ssä, osakeyhtiölain 6 luvun 3, 5 ja 6 §:ssä säädetään hallituksen päätöksenteosta, esteellisyydestä ja kokoontumisesta sekä mitä osakeyhtiölain 6 luvun 11–13 ja 22 §:ssä säädetään hallituksen jäsenen toimikaudesta, eroamisesta ja erottamisesta ja hallintoneuvoston tiedonsaantioikeudesta sekä mitä osakeyhtiölain 24 luvun 3 §:ssä säädetään välimiesmenettelystä.

---

10 a §

Hallituksen jäsenen esteellisyys

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsen ei saa osallistua hänen ja yhtiön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hallituksen jäsen ei myöskään saa osallistua työeläkevakuutusyhtiön ja kolmannen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hän on palvelussuhteessa kolmanteen,

kolmantena olevan yhteisön tai säätiön toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa, hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka jos hänellä on odotettavissa sopimuksesta olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa työeläkevakuutusyhtiön edun kanssa.

Kun työeläkevakuutusyhtiön hallitus päättää lähipiiritoimesta, päätökseen vaaditaan enemmistö tai yhtiöjärjestyksessä määrätty määräenemmistö hallituksen niiden jäsenten äänistä, jotka eivät ole lähipiirisuhteessa päätettävään toimeen. Jos päätetään kanteesta hallituksen jäsentä itseään tai hänen lähipiiriin kuuluvaa vastaan, hän ei saa äänestää asiassa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös muuta oikeustointia kuin sopimusta sekä oikeudenkäyntiä ja muuta vastaavaa menettelyä, jossa yhtiö käyttää puhevaltaa.

10 b §

Omistajaohjauksen periaatteet

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten yhtiön omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös yhtiön toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiön edut.

Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten työeläkevakuutusyhtiö käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.

Työeläkevakuutusyhtiön on julkistettava internetsivuillaan maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Työeläkevakuutusyhtiön on julkistettava internetsivuillaan maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos työeläkevakuutusyhtiö ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

10 e §

Liiketoimet johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien kanssa

Työeläkevakuutusyhtiön hallitus päättää tai valtuuttaa päättämään lähipiiritoimesta, jollei toimivallan jaosta vakuutusyhtiössä tässä laissa toisin säädetä tai yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on aina päätettävä yhtiötä koskevasta merkittävästä liiketoimesta silloin, kun liiketoimen toisena osapuolena on:

- 1) työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta;
- 2) työeläkevakuutusyhtiön muu ylimpään johtoon kuuluva henkilö, jolla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja toiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä;
- 3) 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön aviopuoliso, rekisteröidystä parisuhteesta annetussa laissa (950/2001) tarkoitettu parisuhteen osapuoli, edunvalvonnassa oleva vajaavaltainen taikka vähintään vuoden samassa taloudessa 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön kanssa asunut avopuoliso.

---

11 §

Toimitusjohtaja

Työeläkevakuutusyhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta. Jos yhtiöllä on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta.

—
Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20 .

2. Laki eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään eläkesäätiölakiin (1774/1995) uusi [6 f] § seuraavasti:

[6 f §]

Omistajaohjauksen periaatteet

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan AB-eläkesäätiön ja B-eläkesäätiön hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten eläkesäätiön omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös eläkesäätiön toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon eläkesäätiön edut.

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan AB-eläkesäätiön B-osaston ja B-eläkesäätiön omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten eläkesäätiö käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa;
- 5) miten eläkesäätiö tunnistaa, ehkäisee ja estää vaikuttamiseen liittyviä eturistiriitoja.

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan AB-eläkesäätiön B-osaston ja B-eläkesäätiön on julkistettava internetsivuillaan tai pidettävä muutoin vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan AB-eläkesäätiön B-osaston ja B-eläkesäätiön on julkistettava internetsivuillaan tai pidettävä muutoin vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos eläkesäätiö ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

3. Laki vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään vakuutuskassalakiin (1774/1995) uusi [9 f] § seuraavasti:

[9 f §]

Omistajaohjauksen periaatteet

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten eläkekassan omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös eläkekassan toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon eläkekassan edut.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten eläkekassa käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa;
- 5) miten eläkekassa tunnistaa, ehkäisee ja estää vaikuttamiseen liittyviä eturistiriitoja.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan on julkistettava internetsivuillaan tai pidettävä muutoin vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan on julkistettava internetsivuillaan tai pidettävä muutoin vastaavalla tavalla yleisesti saatavilla maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos eläkekassa ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

4. Laki merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään merimieseläkelakiin (1290/2006) uusi 184 b § seuraavasti:

184 b §

Omistajaohjauksen periaatteet

Eläkekassan hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten eläkekassan omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös eläkekassan toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon eläkekassan edut.

Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten eläkekassa käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa;
- 5) miten eläkekassa tunnistaa, ehkäisee ja estää vaikuttamiseen liittyviä eturistiriitoja.

Eläkekassan on julkistettava internetsivuillaan maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Eläkekassan on julkistettava internetsivuillaan maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos eläkekassa ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään maatalousyrittäjän eläkelakiin (1280/2006) uusi 119 a § seuraavasti:

119 a §

Omistajaohjauksen periaatteet

Eläkelaitoksen hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten eläkelaitoksen omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös eläkelaitoksen toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon eläkelaitoksen edut.

Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten eläkelaitos käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa;
- 5) miten eläkelaitos tunnistaa, ehkäisee ja estää vaikuttamiseen liittyviä eturistiriitoja.

Eläkelaitoksen on julkistettava internetsivuillaan maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Eläkelaitoksen on julkistettava internetsivuillaan maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos eläkelaitos ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6. Laki Kevasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kevasta annetun lain (66/2016) 10 § seuraavasti:

10 §

Omistajaohjauksen periaatteet

Kevan hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten Kevan omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös Kevan toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon Kevan edut.

Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten Keva käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.

Kevan on julkistettava internetsivuillaan maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Kevan on julkistettava internetsivuillaan maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos Keva ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

7. Laki valtion eläkerahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion eläkerahastosta annettuun lakiin (1297/2006) uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Omistajaohjauksen periaatteet

Valtion eläkerahaston hallituksen on vahvistettava periaatteet siitä, miten valtion eläkerahaston omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään (*omistajaohjauksen periaatteet*). Periaatteissa on arvioitava myös valtion eläkerahaston toimitusjohtajan ja palveluksessa olevien henkilöiden muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallintoelinten jäsenyydet ottaen huomioon valtion eläkerahaston edut.

Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattava yleisellä tasolla sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen kohdeyhteisöjen osalta, joiden osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla Euroopan talousalueella:

- 1) miten omistajaohjaus liittyy sijoitusstrategiaan;
- 2) menettelytavat kohdeyhteisöiden toiminnan seuraamiseksi sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa;
- 3) menettelytavat äänioikeuden ja muiden osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttämiseksi kohdeyhteisöissä;
- 4) miten Valtion eläkerahasto käy vuoropuhelua kohdeyhteisöiden, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.

Valtion eläkerahaston on julkistettava internetsivuillaan maksutta omistajaohjauksen periaatteet.

Valtion eläkerahaston on julkistettava internetsivuillaan maksutta 2 momentissa tarkoitettut seikat ja niiden osalta vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta. Jos valtion eläkerahasto ei kuitenkaan omistajaohjauksen periaatteissaan laadi kuvausta 2 momentissa tarkoitetuista seikoista kokonaan tai osittain taikka julkista niitä seikkoja tai niiden täytäntöönpanoa koskevaa selvitystä, sen on julkistettava selvitys poikkeamisen syistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Rinnakkaistekstit

Muut liitteet